

Vergaderjaar 2025–2026

33 529

Gaswinning

Nr. 1339

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 september 2025

Op 25 juni jl. zijn door uw Kamer moties aangenomen die tijdens het tweeminutendebat Herstel Groningen van 19 juni jl. mijn appreciatie ontijdig of overbodig hebben gekregen. In deze brief licht ik toe hoe ik uitvoering zal geven aan deze moties en welk tijdspad uw Kamer daarbij kan verwachten. Daarnaast geef ik een toelichting over andere toezeggingen en een motie.

Kwaliteit van het beoordelingsproces

Uw Kamer sprak met de aangenomen moties over de kwaliteit van het beoordelingsproces en kwaliteit van versterkte woningen een duidelijke verwachting uit: de kwaliteit moet omhoog en bewoners moeten kunnen vertrouwen op de veiligheid van hun woning. Ik deel dat volledig en gaf dit ook aan in mijn eerdere brieven aan uw Kamer.^{1 2} Tegelijkertijd wil ik wel realistisch blijven. Ik kan fouten niet volledig voorkomen. Wel kan ik ervoor zorgen dat fouten worden beperkt, minder ingrijpend zijn en beter worden opgelost. Hieronder licht ik toe hoe ik invulling geef aan de verschillende moties over kwaliteit, met verbeteringen in de hele versterkingsoperatie en specifiek in het beoordelingsproces.

De motie Bikker over de NCG te verzoeken zich in te spannen de kwaliteit van opgeleverde versterkte woningen te verhogen, hierover in gesprek te gaan met corporaties en gemeenten, en één loket in te richten waar bewoners terecht kunnen als de kwaliteit van hun woning te wensen overlaat.³

In lijn met de motie van het Kamerlid Bikker spant de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) zich in om de kwaliteit van opgeleverde woningen

¹ Kamerstuk 33 561, nr. 66.

² Kamerstuk 33 529, nr. 1279.

³ Kamerstuk 33 529, nr. 1312.

te verhogen met verschillende waarborgen, onder andere door extern toezicht in alle fasen van het versterkingsproces en meer bouwtoezicht.⁴ Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) heeft aangegeven dat de kwaliteitscontroles voor het merendeel zijn geborgd en heeft adviezen gegeven om dit beter te doen.⁵ De verbeteringen die NCG heeft doorgevoerd zijn in lijn met de adviezen van het SodM. Verder heeft NCG een team nazorg ingericht waar bewoners terecht kunnen als de kwaliteit van de opgeleverde woning te wensen overlaat of er sprake is van gebreken. Het verzoek om in gesprek te gaan met gemeenten en corporaties over de kwaliteit van versterkte woningen neem ik mee in mijn reguliere gesprekken met gemeenten en corporaties. Dit in aanvulling op mijn gesprekken met gemeenten waarover ik uw Kamer reeds heb geïnformeerd.⁶

De motie Bushoff c.s. over ervoor zorgen dat alleen versterkingsadviezen op norm afgegeven worden als zeker is dat er geen fouten in deze versterkingsadviezen zitten en daar waar fouten in al afgegeven versterkingsadviezen zijn gemaakt deze zo spoedig mogelijk te herstellen.⁷

De gewijzigde motie Bikker c.s. over de NCG verzoeken om met een algehele aanpak te komen om alle afgegeven besluiten op norm te reviseren en waar nodig te corrigeren.⁸

De motie Bikker over de NCG verzoeken herbeoordeling van versterkingsrapporten reeds mogelijk te maken gedurende de beoordelingsfase van de versterkingsprocedure, en niet pas nadat de volledige bestuursrechtelijke route via bezwaar en beroep is doorlopen.⁹

In mijn brieven van 28 januari jl. en 13 maart jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de maatregelen die NCG heeft genomen om de kwaliteit van beoordelingsrapporten te verbeteren.^{10 11} De moties heb ik de appreciatie ontijdig gegeven, omdat ik ten tijde van het Tweeminuten-debat nog in afwachting was van de eerste bevindingen van het ACVG over de kwaliteit van beoordelingsrapporten van NCG. Dat heb ik tijdens het debat ook toegelicht. Inmiddels is duidelijk dat er geen aanleiding is om te twijfelen aan het veiligheidsoordeel. Ik lees uw moties als ondersteuning van dit ingezette beleid om de kwaliteit van de beoordelingsrapporten te verbeteren. ACVG voert als onderdeel van zijn vervolgtraject bovendien dit najaar steekproeven uit in de praktijk, om de opnames van woningen te controleren en ook zo meer zekerheid te bieden over de kwaliteit. Groningers moeten kunnen vertrouwen op het veiligheidsoordeel en de kwaliteit van het rapport in geheel.

Ik geef invulling aan deze moties met de afspraken die ik met NCG heb gemaakt om het beoordelingsproces te verbeteren.¹² Met deze verbeteringen, de acties die NCG zelf al onderneemt, en het opvolgen van de aanbevelingen uit het SodM-advies, worden fouten in de beoordelingen zoveel mogelijk voorkomen. Fouten die reeds zijn vastgesteld of aan het licht komen in gesprek met bewoners, worden snel opgelost, zonder formele processtappen. Daarnaast zijn er meer mogelijkheden om twijfels

⁴ Kamerstuk 33 529, nr. 1319.

⁵ Kamerstuk 33 529, nr. 1279.

⁶ Kamerstuk 33 529, nr. 1319.

⁷ Kamerstuk 33 529, nr. 1307.

⁸ Kamerstuk 33 529, nr. 1322.

⁹ Kamerstuk 33 529, nr. 1313.

¹⁰ Aangangsel Handelingen I 2024/25, nr. 1141

¹¹ Kamerstuk 33 529, nr. 1279

¹² Kamerstuk 33 529, nr. 1319.

te adresseren, zoals wordt verzocht in de motie van Bikker.¹³ Tijdens het gehele beoordelingsproces kan een bewoner bijgestaan worden door een onafhankelijk deskundige. Op het moment dat er fouten worden geconstateerd, kan gevraagd worden om de beoordeling nog een keer te laten controleren en eventueel te herzien. Bewoners die het bezwaar- en beroepsproces hebben doorlopen kunnen vanaf september 2025 hun beoordeling laten controleren door een ander ingenieursbureau. Daarnaast breid ik dit jaar nog de bestaande regeling voor rechtsbijstand uit. Deze regeling is door de Staatssecretaris van JenV voorgehangen aan uw Kamer.¹⁴ Zo kunnen bewoners in elke fase van het versterkingsproces, straks – naast de huidige deskundigen – ook worden ondersteund door een bodemdeskundige, geoloog, hydroloog of ecooloog. Hiermee wordt de uitgangspositie van de eigenaar meer in balans gebracht met het NCG.

Voor de motie van Bikker c.s. om alle afgegeven besluiten-op-norm te reviseren en waar nodig te corrigeren is relevant dat ik in juni 2026 het definitieve rapport van het ACVG ontvang. Nadat ik de definitieve resultaten ontvang, informeer ik uw Kamer over de uitkomsten en de uitvoering van deze motie. Oplevering in juni 2026 is later dan eerder aan uw Kamer gemeld.¹⁵ Het ACVG heeft mij laten weten een eindadvies te zullen opleveren om een goed onderbouwd, volledig en begrijpelijk antwoord te geven op de door mij gestelde vragen. Dat vereist een zorgvuldig en intensief proces waar meer tijd voor nodig is, daar hebben bewoners recht op. Dat geldt in het bijzonder voor de benodigde bezoeken aan woningen om ter plaatse de bureaustudie te controleren met de praktijk.

Eenoverheidsaanpak

*De motie Beckerman en Bushoff over een plan presenteren om tot een echte eenoverheids-deur-tot-deuraanpak te komen waarbij alle woningen heel, veilig en duurzaam worden.*¹⁶

Zoals ik tijdens het debat ook heb aangegeven ondersteun ik de gedachte achter deze motie. Ik heb de appreciatie overbodig gegeven, omdat ik het afgelopen jaar al intensief heb gesproken met de provincie Groningen, de vijf versterkingsgemeenten, NCG en het IMG om tot zo'n éénoverheidsaanpak te komen in de vorm van een Agenda voor Herstel. Voor mij is daarin het belangrijkste vertrekpunt dat de overheid niemand vergeet, ook zeker de zwaarst getroffen bewoners en meest complexe gevallen niet. Hierover heb ik uw Kamer eerder ook geïnformeerd met mijn beleidsbrief.¹⁷

Inmiddels zijn we zo ver dat we hier uitvoering aan kunnen gaan geven. Daarbij zetten we ons gezamenlijk in voor het bereiken van veilige, herstelde en verduurzaamde woningen, in leefbare dorpen, wijken en buurten met veerkrachtige inwoners. Een letterlijke deur-tot-deur aanpak zal dit niet worden, dat is niet uitvoerbaar. Wel werken we zoveel mogelijk vanuit het éénoverheids-principe en zorgen we dat inwoners zich beter geholpen en ondersteund voelen, door te redeneren vanuit de bewoner en niet vanuit het systeem. Hier is geen grote systeemwijziging voor nodig. Dit kan door voort te bouwen op de inzet en de talloze acties die de betrokken organisaties al hebben ondernomen.

¹³ Kamerstuk 33 529, nr. 1313.

¹⁴ 2025D38540

¹⁵ Kamerstuk 33 529, nr. 1319.

¹⁶ Kamerstuk 33 529, nr. 1305.

¹⁷ Kamerstuk 33 561, nr. 66.

Een voorbeeld daarvan is de aanpak van onaanvaardbare verschillen die zijn ontstaan in de versterking. BZK, NCG en de regionale overheden hebben samen een routekaart ontwikkeld om proactief onaanvaardbare verschillen tussen bewoners in beeld te brengen en gericht maatregelen te nemen. Ook werk ik momenteel aan een wijziging van de Tijdelijke wet Groningen (hierna: TwG), waarmee het IMG bewoners van wie het vermoedt dat zij schade hebben, maar die nog nooit een aanvraag hebben gedaan, gericht kan benaderen. Zo kan het IMG hen proactief informeren en desgewenst ondersteunen bij het melden van schade aan hun woning.

Op deze en andere manieren zal ik de komende periode samen met uitvoeringsorganisaties en decentrale overheden blijven werken aan herstel. In het najaar zal ik uw Kamer nader informeren over de voortgang van een Agenda voor Herstel.

Vergoeding voor eigen tijd

De motie Bushoff en Beckerman over er zorg voor dragen dat voor komende Prinsjesdag de € 2.500 is uitgekeerd aan alle bewoners conform maatregel 16 en ook aan hen die nog geen opname hebben gehad, maar wel al net zo lang of langer in de versterkingsoperatie zitten.¹⁸

De vergoeding voor eigen tijd voor het lang wachten op een besluit op norm of een versterkingsbesluit (maatregel 16) wordt in het reguliere proces bij NCG vanaf 6 september 2024 al uitgevoerd. Eigenaar-bewoners van een gebouw en de rechtmatige gebruikers (ofwel huurders van een woning), waarvoor na die datum een besluit op norm of versterkingsbesluit is genomen door NCG hebben de vergoeding al ontvangen of krijgen deze uitgekeerd. De uitbetaling van de vergoeding aan eigenaren en particuliere huurders die tussen 25 april 2023 en 6 september 2024 een «besluit op norm» of een «versterkingsbesluit» hebben ontvangen is nu ook in uitvoering en wordt naar verwachting begin volgend jaar afgerond.

Voor de uitbetaling van de vergoeding aan de huurders van een corporatiewoning door NCG moet de regelgeving onder de TwG worden aangepast. De wijziging van de Regeling TwG zal naar verwachting op 1 november 2025 inwerking treden. NCG treft reeds de voorbereidingen om de vergoeding vanaf Q1 2026 uit te kunnen keren.

Ik ben daarnaast bezig met het uitbreiden van de scope van maatregel 16, naar aanleiding van de aangenomen motie Beckerman en Bushoff van 12 september 2024.¹⁹ Dit wordt meegenomen in de hiervoor genoemde aanpassing van de Regeling TwG. Met deze aanpassing wordt geregeld dat een eigenaar-bewoner of een rechtmatig gebruiker die vóór 25 april 2023 een versterkingsbesluit heeft ontvangen, maar sinds die datum nog moet wachten op een opgeleverde, versterkte woning ook de vergoeding kan ontvangen. Deze vergoeding is daarmee niet verbonden aan het moment van een opname van de woning.

Om verschillen weg te nemen tussen huurders met versterking onder regie van NCG of onder regie van de gemeenten wil ik ook nog de adressen uit Batch 1588 en Zandplatenbuurt-Zuid in Delfzijl aan de scope toevoegen. Hierover heb ik uw Kamer geïnformeerd in mijn brief van 23 juni jl. Dit vereist echter een wijziging van het Besluit TwG. Na de behandeling van uw Kamer over deze wijziging van het Besluit TwG, kan de NCG over tot uitwerking en vervolgens uitvoering.

¹⁸ Kamerstuk 33 529, nr. 1309.

¹⁹ Kamerstuk 33 529, nr. 1251.

De financiële gevolgen voor de uitbreiding van de scope kan uw Kamer formaliseren bij de budgettaire besluitvorming over de ontwerpbegroting van 2026. Wanneer de extra middelen beschikbaar zijn en de voorge-noemde wijzigingen van de regelgeving zijn doorgevoerd, kunnen de vergoedingen aan de bewoners van adressen die later aan de scope zijn toegevoegd, worden uitgekeerd. NCG verwacht begin 2026 een start te kunnen maken met het uitbetalen van de vergoedingen voor adressen die later aan de scope zijn toegevoegd.

*De motie Bushoff en Beckerman over maatregel 16 als compensatie ook laten gelden voor geleden schade en lang wachten voor ondernemers en dus niet als staatssteun.*²⁰

Ik voer deze motie uit door de eigen tijd die ondernemers steken in de versterking – en daardoor niet in hun eigen onderneming – via «Schade Door Versterken» (SDV) te vergoeden. Deze eigen tijd is daarbij meege-rekend in de inkomsten van de onderneming. Afhankelijk van de hoeveelheid tijd die een ondernemer in de versterking heeft gestoken, is dit meer of minder dan 2.500 euro. Hiermee krijgt de ondernemer een vergoeding zonder dat er sprake is van onrechtmatige overcompensatie. Voor de ondernemer zou dit namelijk betekenen dat een ontvangen vergoeding vanuit de overheid later met rente moet worden terugbetaald.

Voor specifiek het mkb is er een vermogensschaderegeling. Deze vergoeding gaat over de derving van inkomsten veroorzaakt door de versterking. Daarnaast zijn er in Nij Begun ook andere maatregelen opgenomen die specifiek voor ondernemers gelden, zoals het uitkeren van gevolgschade, inkomstenderving, of bijvoorbeeld de investeringsre-geling mkb via de Provincie. Als een ondernemer een pand bewoont, en daarmee dus eigenaar-bewoner is, krijgt deze uiteraard de vergoeding van 2.500 euro van maatregel 16.

Heffingen WGO Omissies d.d. 29 januari 2025

*De motie Beckerman en Bushoff over zo snel mogelijk een – bij de Tijdelijke wet Groningen maximaal toegestane – heffing op te leggen aan Shell en Exxon om ze te dwingen recht te doen aan Groningen.*²¹

Momenteel vinden de voorbereidingen plaats om zo spoedig mogelijk de heffingen met betrekking tot 2024 op te leggen aan de NAM. Deze heffingsbesluiten worden zorgvuldig voorbereid om tot een goed onderbouwd heffingsbesluit te komen. Daarbij wordt (financiële) informatie van het IMG en NCG betrokken. Daarbij is in lijn met de motie de mogelijkheid onderzocht voor het opleggen van een tussentijdse heffing. Een tussentijdse heffing is echter niet sneller en nauwkeuriger om de zaken bij NAM in rekening te brengen dan een jaarlijkse heffing. Het leidt in beginsel tot meer kosten voor de overheid, omdat meerdere tussentijdse heffingsbesluiten moeten worden opgesteld.

Toezeggingen commissiedebat Herstel Groningen d.d. 2 juli

Tijdens het commissiedebat Herstel Groningen van 2 juli jl. heb ik aan de heer Bamenga toegezegd uw Kamer een lijst toe te sturen met kwaliteits-eisen waaraan aannemers in het aardbevingsgebied moeten voldoen.²²

²⁰ Kamerstuk 33 529, nr. 1310.

²¹ Kamerstuk 36 566, nr. 17.

²² TZ202507-104.

Voor een aannemer geldt dat, zowel als wordt gewerkt in opdracht van NCG als in opdracht van de bewoner, deze geregistreerd moet zijn voor de Bouwpool. Daar geldt een aantal voorwaarden voor, onder andere om de kwaliteit te borgen. Deze voorwaarden verschillen niet wanneer in eigen beheer wordt versterkt:

- Er wordt gevraagd voor welke kenmerken van projecten de aannemer in aanmerking wil of kan komen. Bijvoorbeeld alleen bouwen of dat ze ook de ontwerpverantwoordelijkheid willen dragen, het type gebouw (bijv. vrijstaand, rij of erfgoed) en type contract.
- Daarnaast wil NCG weten hoe groot het bedrijf is om een inschatting te kunnen maken hoe groot de projecten kunnen zijn die de aannemer aan kan.
- Voor al deze kenmerken moeten referenties worden aangeleverd, om in te schatten hoe groot de projecten kunnen zijn die de aannemer aan kan.
- Verder wordt gevraagd of ze relevante certificaten hebben en wordt van de aannemers geëist dat ze bij de Kamer van Koophandel zijn ingeschreven, een verwerkersovereenkomst tekenen en het Uniform Europees Aanbestedingsformulier invullen.
- Tot slot dient de aannemer akkoord te gaan met de voorwaarden van NCG (waaronder de overeenkomsten, algemene voorwaarden en het gebruik van de Groninger Maatregelen Catalogus).

Op deze manier kan in principe elke aannemer meedoen in de Bouwpool (groot en klein). Het gaat om een goede match tussen project en aannemer.

Daarnaast heb ik tijdens het commissiedebat toegezegd aan mevrouw Beckerman dat ik schriftelijk terug zou komen op de situatie in De Aak in Uithuizen.²³ Wanneer een bewoner in het kader van onaanvaardbare verschillen (maatregel 12) maatwerk krijgt om een vergelijkbare situatie te creëren, dan horen daar ook vergoedingen bij. Dit geldt ook voor de bewoners van De Aak. Wel moet worden onderzocht welke vergoedingen van toepassing zijn op de betreffende situatie. In de versterking geldt namelijk ook dat een bewoner soms geen aanspraak maakt op een vergoeding, omdat de vergoeding op de betreffende situatie niet van toepassing is. Ik kijk hierbij ook naar de juridische grondslagen om deze vergoedingen uit te kunnen keren en uitvoerbaarheid. Ik kom voor het einde van dit jaar bij uw Kamer hierop terug.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum

²³ TZ202507-102.